

NIEUWSBRIEF
van de
VERENIGING voor MUZIEKTHEORIE

VAN HET BESTUUR

Het eerste jaar van de Vereniging voor Muziektheorie is bijna rond. Op 25 en 26 februari 2000 vindt in Antwerpen het tweede jaarlijkse congres van de vereniging plaats. Anders dan het oprichtingscongres zal dit congres een centraal thema hebben: de onderwijsmethodiek – een thema dat zich overigens vanuit een vele verschillende invalshoeken laat belichten. De congrescommissie onder leiding van Theo Goedhart wil hiermee een vervolg geven aan de levendige discussiebijeenkomsten over de methodiek van het harmonieonderwijs en het solfègeonderwijs tijdens het congres afgelopen februari in Amsterdam. Nu zullen ook andere vakken, zoals de muzikanalyse, in de discussie worden betrokken. De keuze van de buitenlandse gastsprekers sluit bij het thema aan: Clemens Kühn, hoogleraar aan de Hochschule für Musik te Dresden heeft zich in zijn boeken een bevlogen en creatief pedagoog op alle deelgebieden van de muziektheorie getoond; en Paul Berliner, hoogleraar aan Northwestern University (Evanston), is auteur van *Thinking in Jazz: The Infinite Art of Improvisation* (1994), een breed opgezette studie naar leerprocessen in de jazz. Tijdens het congres zal ook de Algemene Ledenvergadering worden gehouden. Het definitieve congresprogramma en de agenda van de ledenvergadering zullen half januari bekend worden gemaakt.

Na rijp beraad zijn we tot het besluit gekomen dat de toegang tot het congres voor leden van de Vereniging voor Muziektheorie kosteloos zal zijn. De redelijk

solide financiële situatie van de Vereniging maakt dit mogelijk. Of we dit beleid ook in de toekomst kunnen blijven voeren, valt niet te zeggen. We vinden wel dat leden voor hun jaarlijkse bijdrage aan de Vereniging in principe iets substantieels mogen terugverwachten.

Hoe is verder de stand van zaken? De Vereniging voor Muziektheorie telt nu 107 leden. Daaronder bevinden zich 9 instituutleden: de conservatoria van Alkmaar, Amsterdam, Groningen, Rotterdam en Utrecht, het Koninklijk Conservatorium te Den Haag, de Koninklijke Muziekconservatoria van Brussel en Gent en het Vlaamse Orpheus Instituut. We kijken terug op een geslaagd oprichtingscongres, en op een buitengewoon enerverend Europees congres voor muzikanalyse, afgelopen oktober in Rotterdam. Een verslag van het laatste, geschreven door Patrick Van Deurzen en Leo Leutscher, staat verderop in deze Nieuwsbrief.

De activiteiten van de vereniging hadden het een afgelopen jaar een duidelijk brandpunt. Er waren twee evenementen die tot een goed einde moesten worden gebracht – twee voor Nederland en Vlaanderen unieke evenementen, die de muziektheorie in het volle licht zouden plaatsen en de nieuwsgierigheid van iedereen die ‘in het vak zit’ zouden prikkelen. Onze taak krijgt nu een diffuser karakter. Congressen en symposia moeten natuurlijk regelmatig blijven plaatsvinden, want dat zijn bij uitstek de gelegenheden waarbij we tot een uitwisseling van kennis

en ervaring kunnen komen. Maar we zullen tegelijkertijd op hogere doelen moeten mikken, zoals de vorming van een gedifferentieerder beroepsprofiel voor de muziektheoreticus, de versterking van de muziektheorie in met name het Nederlandse voortraject voor de muziekvakopleiding, en de bestending van de contacten met het buitenland.

Bij gecompliceerde kwesties als deze zijn ook andere partijen – vaak met andere belangen – betrokken. Het is belangrijk hiermee contact te onderhouden. We zijn op dit moment in gesprek met de directie van Het Walter Maashuis te Bilthoven. Het Walter Maashuis treedt op als organisator van 'expert meetings', seminars en conferenties waarbij de relatie tussen kunsten en samenleving centraal staat. Het vervult bij uitstek de functie van intermediair tussen groepen in het muziekleven waarvan de interessegebieden elkaar zijdelings raken. Over de inhoud en voortgang van onze besprekingen met Het Walter Maashuis zullen we u zo gauw het kan informeren.

Een bijzonder interessant perspectief voor de toekomst biedt het recente besluit van de Mart. J. Lürsenstichting, die sinds 1983 periodiek de gelijknamige prijs voor scripties op het gebied van de muziektheorie heeft uitgereikt, om haar werk onder auspiciën van de Vereniging voor Muziektheorie te laten voortzetten. Over de achtergronden en de consequenties van dit besluit leest u meer op pagina 10 van deze nieuwsbrief.

Wij hopen u allen te zien in Antwerpen!

Namens het Bestuur

Michiel Schuijjer

TERUGBLIK

4th European Music Analysis Conference Analysis in Europe Today: The Different Traditions

Van 21 tot 24 oktober 1999 vond in het Rotterdams Conservatorium de '4th European Music Analysis Conference' plaats. De vier dagen durende conferentie trok 153 deelnemers uit 16 verschillende landen (Nederland, België, Duitsland, Engeland, Frankrijk, Spanje, Italië, Griekenland, Oostenrijk, Zwitserland, Polen, Oekraïne, Amerika, Canada, Israël en Australië). 62 verschillende instituten (conservatoria en universiteiten) waren vertegenwoordigd (uit Nederland waren representanten van negen verschillende conservatoria en drie universiteiten aanwezig, uit Vlaanderen van twee universiteiten, twee conservatoria en één muziekinstituut; het Rotterdams conservatorium spande met maar liefst 24 deelnemers de kroon, wat zeker te maken heeft met het feit dat voor docenten en studenten de toegang gratis was).

De conferentie werd ook opgemerkt door de media: Frits van der Waa schreef vrijdag in de Volkskrant een korte bijdrage over de donderdagmiddag en het programma A4 (Hilversum 4) besteedde de dinsdag voorafgaand aan de conferentie maar liefst een half uur aandacht (van 17.30 u tot 18.00 u) aan muziektheorie in het algemeen en de conferentie in het bijzonder (beide lijken me een unicum in de geschiedenis van de muziektheorie).

Het doel van de conferentie was het bij elkaar brengen van verschillende analytische stromingen die op dit moment in Europa gebezigd worden, en te onderzoeken uit wat voor tradities deze stromingen voortkomen. Tijdens de vier dagen werden de deelnemers in de gelegenheid gesteld om elkaars zienswijzen te leren kennen en door middel van discussie (vooral ook tijdens de verschillende borrels!) er over te reflecteren. Dit doel is in zoverre bereikt dat tijdens de conferentie een breed scala aan analytische methodieken de revue passeerden. Van traditioneel opgezette analyses met invloeden van Riemann, Schönberg, Schenker en/of Tovey tot recentere analytische methoden zoals pitch-class set theory, neo-Schenkeriaanse technieken, computer-analyse en analyse van uitvoeringen (dus niet van het werk

zelf, maar hoe het gespeeld wordt) waren in de verschillende lezingen terug te vinden. Opvallend was de afwezigheid van de semiotische analyse (Nattiez).

Tijdens de conferentie werd duidelijk dat de diversiteit in analytische benaderingen vooral een Europese aangelegenheid is, terwijl Engelstalige bijdragen in de meeste gevallen voor tonale muziek - zowel klassieke als jazz muziek - gebruik maken van Schenker's analysemethoden, of voor niet-tonale muziek van de zogenaamde pitch-class set theory. Dit verschil tussen het continentale Europa en de Engelstalige wereld was een belangrijk en steeds terugkerend thema tijdens de conferentie en zal zeker zijn vervolg krijgen tijdens de volgende (5de) EuroMAC in Bristol (UK) in 2002.

Een algemener doel van de conferentie was het samenbrengen van muziektheoretici en musicologen die in vele gevallen in een isolement hun onderzoekswerk doen.

Dit samenbrengen van mensen werd door de gehele biënnale op een hoger plan gebracht door conferentiegangers in contact te brengen met deelnemers van de Gaudeamus-competitie, en Gaudeamus-deelnemers in de gelegenheid te stellen om analysesessies bij te wonen. Ook de biënnale-concerten, samengesteld door Klaas deVries - deels geïnspireerd op de Gaudeamus-week, deels op de conferentie -, droegen bij tot een vermenging van verschillende, maar elkaar overlappende disciplines. Deze vermenging zou bij een volgende biënnale meer uitgebuit kunnen worden.

Een kroon op de gehele conferentie zou natuurlijk het uitbrengen van de proceedings zijn: een blijvend naslagwerk als getuigenis van de vele interessante bijdragen die tijdens de conferentie te horen waren. Al zijn er geïnteresseerde partijen die willen meewerken aan een dergelijke uitgave, het hele proces bevindt zich momenteel nog in een beginstadium.

Patrick Van Deurzen

Het belangwekkende van een evenement als de European Conference for Music Analysis is dat de 'conferentieganger' in het korte tijdsbestek van 4 dagen - zoals het thema belooft - een behoorlijk overzicht krijgt van de stand van zaken met betrekking tot de analyse van muziek in een groot aantal landen. Bij zo'n goed gevuld programma, voorzien van talloze parallelsessies, spijt het je

altijd opnieuw dat je als mens maar over één lijf beschikt. Dit verslag is dan ook alleen gebaseerd op een selectie van een aantal van de door mij bezochte sessies. Eén van de problemen voor de toehoorder is wel dat je in de korte tijd van 25 minuten op de hoogte wordt gebracht van onderzoek waar de spreker vaak al een zeer lange tijd mee bezig is. Het hangt dan o.a. van de helderheid, beknoptheid, spraakkunst en presentatie van de lecture-gever af (en de toehoorder) in welke mate het onderwerp overkomt. Onmisbaar en waardevol bleek hierbij dan ook de verzameling "abstracts" die een ieder kreeg uitgereikt.

Dieter Nanz (Oostenrijk): "*Vestiges of an early style: On Varèse's first version of Amériques*"

Voor Nanz was het uitgangspunt voor zijn paper de vergelijking van de eerste versie (1918-1922) van Varèse's *Amériques*, een partituur die in 1990 werd gereconstrueerd door Klaus Augermann, met de definitieve versie uit 1927. De eerste versie noemt Nanz een *melting pot* van stilistische fragmenten, waarin we duidelijk de muzikale invloeden op Varèse's stijl kunnen traceren. In die zin kan de eerste versie worden beschouwd als de schakel tussen het 'verdwenen' werk van de vroege Varèse en zijn latere werk. Zo is in deze eerste versie van het stuk de invloed van Debussy's *Prélude à l'après-midi d'un faune* aantoonbaar in de vorm van directe verwijzingen. In de tweede versie heeft Varèse deze melodie weggelaten en neutraliseerde hij de compositie van al té melodisch materiaal. Naast Debussy is ook Richard Strauss (met name *Salomé*) een belangrijk voorbeeld voor Varèse geweest. Opvallend is dat Varèse in de partituur bij 'Schönberg- en Berg-achtige' passages overschakelt naar Duitse muziekterminologie en bij de Debussy-plaatsen weer naar het Frans. In de tweede versie lijkt de componist meer een muzikale continuïteit en een sterker homogene stijl te willen bereiken.

Frank Samarotto (USA): "*Temporal plasticity in Beethoven's Bagatelles op. 126 no. 1 en 6*"

Onder meer een belangrijke opmerking uit zijn helder betoog was dat volgens Samarotto teveel analyses uitgaan van het tellen van maten, terwijl de auditieve ervaring van een compositie juist géén ervaren is van het tellen van maten, maar van *planes*: velden van muzikale gebeurtenissen. Hij lichtte zijn visie toe aan de hand van zijn analyse

van Beethovens opus 126 nr. 1 en 6. Frappant en overtuigend was zijn Schenkeriaanse analyse die hij zeer beknopt en helder toepaste op Beethovens opus 126 nr. 1. Het gehele harmonische frame van dit stuk werd hierdoor glashelder opengelegd. De verschillende *planes* gaan functioneren als een soort perspectief, verschillende niveaus in het door hem genoemde *temporal frame* van een compositie. Tenslotte vergeleek Samarotto deze *planes* met de verschillende visuele punten, perspectivische lijnen in enkele schilderijen van Vermeer, bijvoorbeeld *De Schilderkunst* (de kunstenaar in zijn studio).

De Ligeti-sessies gaven in korte tijd een veelzijdige belichting van Ligeti's werk. De verschillende benaderingen van de diverse sprekers vormden een kaleidoscopisch zicht op Ligeti's stijl en toonden aan dat er voor de musicoloog en muzikanalyticus nog voldoende analytisch werk is. Na in de verschillende sessies zijn werk, met name het vioolconcert te hebben geanalyseerd konden we 's avonds dit vioolconcert in De Doelen beluisteren. Voor velen een ideaal en waardevol aspect van deze conferentie: analyse gevolgd door het object van de analyse. Hier een indruk van drie van de papers.

Amy Bauer (USA): "*Canon as secret rule and chaotic system in the music of Ligeti*"

Als uitgangspunt van de lezing diende een citaat van Ligeti: "Music has to be well constructed, but has also to be poetical." Daarbij nam Bauer als uitgangspunt Ligeti's canontechniek en zijn interesse voor de fractal- en chaostheorie. Zij toonde aan dat Ligeti's canons vergelijkbaar zijn met korte fractals en de vermenigvuldiging ervan tot een complexe fractalstructuur. Bij haar analyse maakt ze gebruik van het zgn. 'Lindemayersysteem' (een systeem uitgevonden door de mathematicus Aristid Lindemayer). De resultaten die werden bereikt met dit systeem als 'onderzoeksinstrument' leken mij echter nogal beperkt. Met haar analyse vertaalde zij enkele van Ligeti's compositiefragmenten in de genoemde nieuwe 'metataal', wat volgens mij weinig nieuwe analytische uitkomsten opleverde en Ligeti's muziek leek te reduceren tot louter mathematische formules.

Yulia Kreinin (Israël): "*Ligeti's Violin Concerto: rediscovery and reinterpretation as basic formbuilding principles*"

Yulia Kreinin gaf een zeer boeiende voordracht over Ligeti en zijn werk. Naast een algemene typering van Ligeti's werk concentreerde haar lezing zich op zijn werk vanaf 1980, in het bijzonder zijn vioolconcert. In deze periode heeft Ligeti een meer 'universele' stijl ontwikkeld, waarin sprake is van een synthese van allerlei invloeden, zoals Hongaarse folklore, vocale polyfonie (renaissance), ritmisch-metrische ideeën van Nancarrow, slendroschalen en Afrikaanse ritmes. Kreinin benadrukte dat deze verwijzingen bij Ligeti alleen *allusions* waren en geen letterlijke citaten. Deze invloeden worden door Ligeti verwerkt tot één homogene muzikale taal volgens het principe: *rediscovery* met een daaraan inherente *reinterpretation*, met als resultaat de synthetische muzikale taal die door Ligeti in zijn laatste werken wordt gehanteerd.

Ligeti's vioolconcert noemde zij zowel een fantasie als een concert. Aanvankelijk opgezet als 3-delig stuk, later uitgebreid tot een uit 5 delen bestaande symmetrische vorm. De delen worden aan elkaar gerelateerd d.m.v. gelijk materiaal dat wordt geciteerd en verder uitgewerkt, net zoals dat gebeurt in bijvoorbeeld het pianoconcert uit de jaren '80 (Maria Kostakeva noemde dit in haar paper een 'quasi-Bogenform').

Op de vraag van Herman Sabbe waarom Ligeti zich de laatste jaren zo veel wendt tot het genre concert, antwoordde Kreinin dat hij het idee van 'het musiceren' wilde opfrissen. Andere vragen hadden vooral betrekking op Ligeti's clustertechniek: "What is the difference between the 'clusterfields' of Lutoslawski, Ligeti, Xenakis and Penderecki? Why do we hear the differences? What is the musical structure of the different clustertechniques?" Hetgeen leidde tot een slotvraag: "What do we hear when we are not able to label the sounds?" Waarna Kreinin besloot met: "The unexperienced, unable listener, what will he hear other than common musical gestures, recognizing patterns?"

Stephen Taylor: "*Passacaglia and lament in Ligeti's recent music*"

Taylor gaf een heldere analyse van Ligeti's toepassing van de passacaglia-techniek in onder andere het hoorntrio en het vioolconcert. Zijn toelichting op Ligeti's schets van 30 maten uit het vioolconcert betekende een fascinerend kijkje in de compositiekeuken van de maestro: Ligeti gebruikt verschillende, gekleurde verticale lijnen

die corresponderen met een uit vijf lagen bestaande polymetrische textuur. In de schets noteert Ligeti de akkoorden die hij in de passacaglia gebruikt, alsmede de complete vioolsolo. Deze schets is tevens in kleur en als facsimile verkrijgbaar bij Ligeti's uitgever.

De sessies rond "*The Trois Poèmes de Mallarmé of Debussy and Ravel*" gaven een degelijk en interessant overzicht van Mallarmé's poëzie en zijn plaats in de literatuurgeschiedenis, en leverden uitstekende analyses op van de composities van Ravel en Debussy.

Met bijdragen van Clemens Kemme (Nederland): "*Futile sighs of a moon drunk? Ravel's and Debussy's Mallarmé-settings*", Peter Kaminsky (USA): "*Text-music transformation in Ravel's Trois Poèmes de Stéphane Mallarmé*", Carles Guinovart (Spanje): "*The Trois Poèmes de Mallarmé of Debussy and Ravel*", Stephen Downes (Engeland): "*Nommez-nous ...: Chords, names and desire in Debussy's setting of Mallarmé's Placet Futile*" en Craig Ayrey (Engeland): "*Syntax, figures and dissemination in Debussy's Soupîr*".

Het was een voor velen zeer waardevolle conferentie met enorm veel informatie, goed georganiseerd, en vooral in combinatie met de concerten vormde het een uitgebalanceerd geheel. Wat mij betreft tot in Bristol!

Leo Leutscher

CONFERENTIE ANTWERPEN 2000

Tweede congres van de Vereniging voor Muziektheorie 25 en 26 februari 2000 Antwerpen

Het tweede congres van de Vereniging voor Muziektheorie heeft een gastvrij onderdak gevonden in het Koninklijk Vlaams Conservatorium te Antwerpen. Het is goed dat hiermee een traditie wordt ingezet, namelijk van een regelmatige afwisseling tussen Nederlandse en Vlaamse locaties voor de congressen. Ongetwijfeld zal van dit congres een stimulans uitgaan om andere onderwijssystemen te verkennen, en zeker zullen de banden tussen Nederlandse en Vlaamse leden van de Vereniging versterkt worden.

Het hoofdonderwerp van dit congres is de onderwijspraktijk van muziektheorie. Drie van de werkgroepen die tijdens het eerste congres zijn gevormd, zullen verslag uitbrengen van hun werkzaamheden tot nu toe: de werkgroep onderzoek en de werkgroep onderwijsmethodiek klassiek en jazz.

Een tweetal lezingen door buitenlandse sprekers is voorzien. Prof. Dr. Clemens Kühn, bekend door zijn boeken *Gebörbildung im Selbststudium* (1983), *Formenlehre der Musik* (1987), *Analyse lernen* (1993) en *Kompositionsgeschichte in kommentierten Beispielen* (1998), zal een lezing geven onder de intrigerende titel 'Vermittlung? Inhalte!'. Daarin zal de spanning (of zo men wil: de wisselwerking) tussen theorie en praktijk worden belicht.

Voor de tweede lezing zal Dr. Paul Berliner instaan, die in 1994 een diepgaande studie over improvisatie in de jazz heeft gepubliceerd (*Thinking in Jazz: the Infinite Art of Improvisation*).

In de werksessies zijn voor het klassieke gedeelte drie thematische groepen geselecteerd: op vrijdagmiddag schriftelijke harmonie, harmonie aan de piano (praktische harmonie) en gehoorvorming, op zaterdagochtend analyse (met o.a. een voordracht over het toepassen van Schenkeriaanse analyse in het hoofdvakonderwijs) en op zaterdagmiddag atonaliteit en pitch-class set theory.

De onderwerpen voor de werksessies voor de jazz-afdeling zijn - bij het verschijnen van deze nieuwsbrief - nog in voorbereiding.

Medio januari zal het definitieve programma verschijnen, met daarin ook de namen van alle sprekers, en zullen ook de inschrijfformulieren worden verspreid.

Voor nadere inlichtingen kan men zich wenden tot de voorzitter van de congrescommissie:

Theo Goedhart
Congrescommissie VvM
Koninklijk Conservatorium
Juliana van Stolberglaan 1
2595 CA Den Haag
tel. +31 (0)70 - 3814251 toestel 190
e-mail: boncoeur@koncon.nl

De dagindeling van het congres is als volgt:

Vrijdag 25 februari

- 9.30 u - 10.30 u : ontvangst en inschrijving
(met koffie)
- 10.30 u - 10.35 u : welkomstwoord Herman
Mariën, departementshoofd KVCA
- 10.35 u - 10.45 u : openingswoord Michiel
Schuijjer, voorzitter VvM
- 10.45 u - 12.00 u : presentatie werkgroepen
- 12.00 u - 13.30 u : LUNCH
- 13.30 u - 15.30 u : referaat Prof. Dr. Clemens
Kühn; respondenten; discussie
- 15.30 u - 16.00 u : koffiepauze
- 16.00 u - 17.30 u : werksessies
(parallel klassiek-jazz)
- avond: congresmaaltijd

Zaterdag 26 februari

- 9.00 u - 9.30 u : ontvangst en inschrijving
(met koffie)
- 9.30 u - 10.30 u : algemene ledenvergadering
- 10.30 u - 11.00 u : koffiepauze
- 11.00 u - 12.30 u : werksessies
(parallel klassiek-jazz)
- 12.30 u - 14.00 u : LUNCH
- 14.00 u - 15.30 u : referaat Paul Berliner;
respondenten; discussie
- 15.30 u - 16.00 u : koffiepauze
- 16.00 u - 16.45 u : werksessie
(parallel klassiek-jazz)
- 16.45 u - 17.30 u : plenaire slotsessie

Onze buitenlandse gastsprekers:

Clemens Kühn (Hamburg, 1945) studeerde ondermeer muziektheorie en compositie in Hamburg en muziekwetenschap in Berlijn. Hij

doceerde muziektheorie aan de conservatoria van Berlijn en München, en bezet momenteel de leerstoel muziektheorie aan de Hochschule für Musik 'Carl Maria von Weber' in Dresden. Zijn publicaties omvatten ondermeer: *Musiklehre* (Laaber 1981), *Gebörbildung im Selbststudium* (8^e uitgave München & Kassel 1997), en de eveneens bij Bärenreiter uitgegeven boeken *Analyse lernen* (2^e uitgave 1994), *Musikgeschichte in kommentierten Beispielen* (1998) en *Formenlehre der Musik* (5^e uitgave 1998). Daarnaast schreef hij in vaktijdschriften talrijke bijdragen over muziektheorie, analyse en nieuwe muziek.

In het Tijdschrift voor Muziektheorie, jaargang 3 nummer 2, besprak Michiel Schuijjer het boek *Analyse lernen* van Clemens Kühn. Wij verwijzen dan ook graag naar dit artikel voor verdere informatie betreffende de auteur en zijn pedagogische inzichten.

Paul Berliner *Thinking in Jazz*

Op het tweede VvM-congres op 25 en 26 februari a.s. in het Koninklijk Vlaams Conservatorium te Antwerpen zal, zoals elders al aangekondigd, ook op het gebied van de jazzmuziek een speciale gastspreker aanwezig zijn: Paul F. Berliner, Professor of Ethnomusicology aan de Northwestern University in Chicago. Professor Berliner is bekend van twee boeken (beide uitgegeven bij Chicago University Press): ten eerste *The Soul of Mbirá*, een studie van Afrikaanse muziek - een terrein waarop Berliner ook nu weer volop actief is - en ten tweede *Thinking in Jazz. The Infinite Art of Improvisation*, het boek (uit 1994) dat voor ons aanleiding was om hem als spreker voor ons congres uit te nodigen. *Thinking in Jazz* is wellicht de meest omvangrijke en veelzijdige studie over jazz die ooit is verschenen. De totstandkoming van het boek is een project geweest dat zich over meer dan vijftien jaren heeft uitgestrekt. Uitgangspunt vormden vragen als: wat is de ware aard van deze muzikale taal, hoe onvoorbereid is een jazz-improvisatie werkelijk, hoe verloopt de leergang van een jazzmusicus? Het is deze laatste vraag die de vormgeving van het boek heeft bepaald. Berliner heeft eerst jarenlang vele zeer bekende jazzmusici geïnterviewd (waaronder Benny Bailey, Kenny Barron, Lou Donaldson, Art Farmer, Tommy Flanagan, Barry Harris, Chuck Israels, Lee Konitz,

Wynton Marsalis, James Moody, Max Roach, Kenny Washington en Buster Williams), en zo meer dan 5000 pagina's tekst vergaard. Door uiteindelijk de leergang van een jazzmusicus als leidraad te hanteren - de verschillende fasen daarin vormen de hoofdstukken van Deel I tot en met IV van het boek - en de antwoorden van verschillende geïnterviewden op dezelfde vragen bij elkaar te zetten, heeft hij de gigantische hoeveelheid materiaal tot een goed opgebouwd relaas van zo'n 500 pagina's weten terug te brengen. Enkele titels uit dit deel van het boek: Initial Preparations for Jazz, The Jazz Community as an Educational System, Cultivating the Soloist's Skills, A Very Structured Thing: Jazz Compositions as Vehicles for Improvisation, Improvisation and Precomposition: The Eternal Cycle, Collective Aspects of Improvisation, Conventions Guiding the Rhythm Section, Give and Take: The Collective Conversation and Musical Journey. Eén van de aardige aspecten van Berliner is dat hij tijdens deze lange jaren van onderzoek ook zelf als amateur-jazztrompettist in de leer is gegaan bij verschillende van zijn geïnterviewden. Het 250 pagina's beslaande vijfde en laatste deel van het boek bestaat uit een imposante reeks transcripties met commentaar, waaraan Berliner met een team van musici heeft gewerkt. Nadat eerst een grote hoeveelheid ritmische, melodische en harmonische fragmenten apart is behandeld, mondt dit deel van het boek uit in een aantal complete transcripties, d.w.z. van alle instrumenten in partituur onder elkaar, iets wat voor zover ik weet nooit eerder vertoond is en wat een bijzonder helder licht werpt op de structuur van geïmproviseerd ensemblespel. De opnames die hier aan bod komen zijn: *Bye Bye, Blackbird* door het Miles Davis Quintet uit 1956, *Softly, as in a Morning Sunrise* door het John Coltrane Quartet uit 1961, *I Thought about You* door het Miles Davis Quintet uit 1964 en *Blues by Five* door het Miles Davis Quintet uit 1956. De transcripties zijn over het algemeen van een opmerkelijke precisie en een voortreffelijk niveau; slechts in sommige pianopartijen trof ik enkele zwakke plekken aan, maar die wegen beslist niet op tegen de vele openbaringen die deze transcripties opleveren. Het boek kan een standaardwerk genoemd worden en levert studiemateriaal voor jaren. Berliner zal naar verwachting zeer interessante dingen te zeggen hebben over het jazz-aspect van

het centrale thema van het congres: de onderwijsmethodiek. Ook de vergelijking met wat de spreker uit de wereld van de klassieke muziek, Clemens Kühn, hierover te zeggen heeft, belooft buitengewoon interessant te worden.

Clemens Kemme

AGENDA

Internationales Symposium Musiktheorie 2. – 3. Juni 2000

Staatliche Hochschule für Musik Freiburg

Wahrnehmung und Begriff

(Vorläufiges Programm)

Freitag, 2. Juni

10:00 u : Eröffnung, Begrüßung
10:30 u – 11:30 u : Prof. Dr. Rainer Marten
(Freiburg): Wahrnehmung und Begriff
11:30 u – 12:30 u : Dr. Jonathan Cross (UK)

Mittagspause

14:00 u – 17:00 u : Referate Prof. Dr. Nicolas Meeùs (Paris); Prof. Michiel Schuijjer (Den Haag); Prof. Thomas Daniel (Köln)
17:30 u – 19:00 u : Aussprache über Tagesreferate (Round Table)

Abendveranstaltung

Samstag, 3. Juni

9:00 u – 11:00 u : 3 Analysen: Mozart Klaviersonate F-Dur KV 332, 1. Satz (je 40'): Ludwig Holtmeier (Berlin), Dr. Michael Polth (Berlin), Prof. Dr. Robert Wason (Rochester NY, USA)
11:30 u – 13:00 u : Podiumsdiskussion "Musiktheorie im Gespräch" : MTh: Prof. Thomas Daniel (Köln) - MW: Prof. Dr. Christian Martin Schmidt (Berlin) - MP: Dr. Anton Haefeli (Basel)

13:00 u – 13:30 u : Schlußplenum

**Contemporary Music: Theories and
Philosophy
18 en 19 maart 2000**

Muntschouwburg Brussel

Op zaterdag 18 maart staat de muziektheorie centraal met als gastsprekers Célestin Deliège, Richard Toops, Rudolf Frisius en Pascale Decroupet. Op zondag 19 maart komen de filosofen aan bod: Anne Boissière, Max Paddison, Marc Jimenez, François Nicolas en Hugues Dufourt.

Inschrijving: 1200 BEF

Inlichtingen:

ESCOM, Braziliëlaan 7, 1000 Brussel

tel & fax: +32 (02) 660 10 13

e-mail: Irene.Deliège@ping.be

**Sixth International Conference on Music
Perception and Cognition
Fourth Triennial ESCOM Conference**

Keele, UK, 5-10 August 2000

Information on our conference web site:

<http://www.keele.ac.uk/depts/ps/icmpc.html>

Antonia Ivaldi, Conference Secretariat,
Department of Psychology, Keele
University, Newcastle, Staffs, ST5 5BG, UK. (tel
+44 (0)1782 583538).

1. INVITED KEYNOTE SPEAKERS

Mario Baroni (Bologna) Meaning in music

Eugenia Costa Giomi (McGill) Music as an aid to
learning and well-being

Simon Frith (Strathclyde) Music in popular culture
and everyday life

Caroline Palmer (Ohio State) The study of music
performance

Klaus Scherer (Geneva) Music and evolution

Johan Sundberg (Stockholm) The human voice

2. ADDITIONAL CONFERENCE THEMES

Young people's participation in and achievement
in music

Gesture and music

We expect submissions for symposia on the
following additional topics:

The body and music

Cross-cultural aspects of music psychology

Practice activity in music

Music and Emotion

Categorical rhythm perception/quantisation

Vibrato

Categorization, similarity perception, cue

abstraction

3. SOCIAL AND CULTURAL PROGRAMME

The social and cultural programme will include the
following three concerts.

Tuesday 8th August: Wigan Youth Jazz Band,
sponsored by Yamaha-Kemble UK.

Sunday 6th August: contemporary and
electroacoustic music presented by graduate
students of Keele University's Music Department.

Monday 7th August: South Indian Vocal
Ensemble directed by Dr. M. Hariharan, Principal
of the Barathiar Centre for Performing Arts,
Pondicherry, India

Several excursions are also being planned for the
afternoon of Monday 7th August. These may
include Wedgwood Pottery Factory and Museum,
Chatsworth (stately home and garden, home of the
Duke of Devonshire), Chester (historic Roman
city).

**International Conference:
Thwarted Voices - Franz Schreker and his
pupils in Berlin (1920-1933)**

CALL FOR PAPERS

Organised by the Jewish Music Heritage Trust at
the School of African and Oriental Studies
(SOAS), University of London, Thornhaugh
Street, Russell Square, London WC1H 0XG on
Sunday 2nd and Monday 3rd July, 2000.

Abstracts for proposed papers should be sent to

Erik Levi,
Senior Lecturer in Music,
Royal Holloway,
University of London,
Egham, Surrey TW20 0EX,
United Kingdom,
no later than 31st March 2000.
Fax +44-(0)1784-439441
e-mail e.levi@sun.rhbc.ac.uk

MEDEDELINGEN

De Mart. J. Lürsenstichting en de Vereniging voor Muziektheorie

De Mart. J. Lürsenstichting heeft onlangs besloten zich te ontbinden. De in 1983 opgerichte stichting had tot doel jaarlijks een prijs, in de vorm van een geldbedrag, toe te kennen aan iemand met grote begaafdheid op het gebied van de muziektheorie. De Mart. J. Lürsenprijs werd altijd uitgereikt aan studenten muziektheorie, op grond van door henzelf of hun begeleiders ingestuurde scripties. De prijs werd gefinancierd uit een legaat van de muziektheoreticus Mart. J. Lürsen en de royalties van diens publicaties, in het bijzonder het boek *Grondslagen van de Muziektheorie* uit 1959. De laatste jaren is het echter niet meer tot een prijsuitreiking gekomen omdat zich steeds minder kandidaten aandienen (de laatste keer dat de prijs werd uitgereikt was in 1993). Het bestuur van de stichting, bestaande uit Isaac Monas, Lourens Stuifbergen en Klaas Lürsen (de zoon van Mart. J. Lürsen) zocht daarom in het afgelopen jaar naar een andere passende bestemming voor het vermogen van de stichting. Deze werd gevonden in Vereniging voor Muziektheorie. Het bestuur van de vereniging heeft in juni contact gezocht met de Lürsenstichting. Daaruit vloeide dit najaar een aantal besprekingen voort, met als resultaat dat de Lürsenstichting haar vermogen toevertrouwt aan de VvM in ruil voor een initiatief van de vereniging om de Mart. J. Lürsenprijs nieuw leven in te blazen. Dit initiatief ligt er inmiddels, in de vorm van een voorstel voor een nieuw reglement voor de Mart. J. Lürsenprijs. Het voorstel zal tijdens het jaarlijkse congres van de vereniging, op 25 en 26 Februari 2000 in Antwerpen, aan de ledenvergadering worden voorgelegd. Een

belangrijk nieuw element in dit voorstel is, dat het niet langer alleen studenten zullen zijn die voor de prijs in aanmerking komen; er zal alleen een leeftijdsgrens worden gehanteerd (40 jaar). Toekenning van de prijs geschiedt volgens het voorstel op grond van een schriftelijk werkstuk dat naderhand in het *Tijdschrift voor Muziektheorie* zal worden gepubliceerd. Het is de bedoeling om de prijs maximaal eens in de twee jaar uit te reiken. Behalve een voorstel voor het herintroduceren van de Mart. J. Lürsenprijs heeft het Bestuur van de VvM ook een voorstel gedaan voor het opzetten van een fonds van Nederlandstalige muziektheoretische literatuur voor pedagogische doeleinden. Het wil een redactieraad instellen met als taak het vergaren en in boekvorm uitgeven van daartoe geschikt pedagogisch materiaal dat ten behoeve van het muziektheorieonderwijs aan Nederlandstalige conservatoria en universiteiten is ontwikkeld.

e-maildiscussielijst

Indien u bij uw aanmelding als VvM-lid nog geen internetaansluiting en e-mailadres had, maar alsnog in bezit daarvan bent gekomen, dan verzoeken wij u vriendelijk uw e-mailadres onverwijld aan ons te door te geven (per e-mail aan: vvm@cva.ahk.nl). U wordt dan geabonneerd op de e-maildiscussielijst van de VvM en zult spoedig van de lijstmoderator een bericht ontvangen over de gang van zaken betreffende de discussielijst.

COLOFON

Redactie: Frank Agsteribbe

Vereniging voor Muziektheorie
Postbus 78022
1070 LP Amsterdam

tel/fax: (+31) (0)20/663 20 73

e-mail: vvm@cva.ahk.nl

<http://cva.ahk.nl/vvm/vvm.html>

rekening Nederland: Postbank 8110910

rekening België: KBC 443-8668331-32

Wij nemen graag uw bijdragen op voor zover ze betrekking hebben op muziektheorie en geen handelsreclame insluiten. U kan ze bij voorkeur elektronisch versturen naar het adres van de Vereniging, of rechtstreeks naar [<fagsteribbe@online.be>](mailto:fagsteribbe@online.be)